

Bijlage 2 - Inleiding opgave IKC De Wegwijzer

Deze notitie heeft tot doel;

1. Een goede algemene indruk te geven bij de opgave
2. Een leeswijzer te zijn bij de ruimtelijke verkenning

Kernpartijen

Dit document heeft tot doel een zo goed mogelijke achtergrond te bieden bij de voorliggende ontwerp-opgave. Alle perspectieven zijn hierin verwerkt. Vanuit het onderwijs maar ook vanuit wijkvernieuwing en de maatschappelijke opgave. Er zijn veel raakvlakken met de omgeving: met omwonenden, herinrichting openbare ruimte, verkeer en organisaties in de wijk. Alles wordt steeds integraal benaderd.

Het integraal kindcentrum (IKC) De Wegwijzer is een basisschool met kinderopvang en een gymzaal. Buiten schooltijd zijn ruimtes in het gebouw beschikbaar voor derden. Meer informatie over de betrokken kernpartijen is te vinden op hun websites:

[De Wegwijzer](#)
[Stichting VCOG](#)
[Sunny Selwerd](#)

Nadrukkelijk is ook de gemeente Groningen een belangrijke kernpartij. De afdelingen vastgoed, stedenbouw, verkeer, groen en het Atelier Stadsbouwmeester (ASBM) zijn intensief betrokken, alsook de Bouwmeester Wijkvernieuwing.

De school als onderdeel van de wijk

Goed onderwijs is essentieel voor de toekomst van de kinderen in onze gemeente. Alle jonge kinderen moeten een zo goed mogelijke start in het onderwijs krijgen. Goed onderwijs in de veilige omgeving van een passend schoolgebouw is een belangrijk middel om de effecten van armoede en kansenongelijkheid te verkleinen. Alle kinderen hebben recht op goed onderwijs, ongeacht hun achtergrond, het inkomen van de ouders of de wijk waarin ze wonen. Toch neemt de onderwijssegregatie toe en is het hebben van gelijke kansen niet voor ieder kind de standaard.

In een gemengde wijk hoort de school ook een gemengd leerlingenbestand te hebben. Maar uit inspectieonderzoek blijkt dat scholen vaak homogener zijn dan de buurt waarin ze staan. Om segregatie tegen te gaan moet het onderwijs een prominente positie innemen in de wijkvernieuwingsopgaven, zowel in sociaal-maatschappelijke zin als in de fysieke omgeving.

Toekomstbeeld

De wijkvernieuwing in Selwerd moet ervoor zorgen dat de mensen die er wonen en de kinderen die er naar school gaan, het beter krijgen. De Wegwijzer ligt midden in Selwerd en speelt een belangrijke rol in deze opgave; het IKC heeft betekenis voor de hele wijk. Een nieuw gebouw kan hierin echt iets veranderen. De school is ook een plek om meer ouders te betrekken en heeft een rol voor de wijk, de school als plek is een middel om die verbinding meer te maken.

Als we in de toekomst kijken gaat het goed in Selwerd en worden kinderen er meer gezien en gehoord. Het wijkgevoel is er nog steeds, huidige bewoners voelen zich niet verdrongen door nieuwe bewoners die erbij gekomen zijn. De school is een springplank voor een grotere wereld. Met trots kijk je terug op de school

waar je naar toe ging. Het nieuwe IKC heeft karakter en is liefdevol gemaakt. Met oog voor detail en de juiste menselijke (kinder)maat.

Het IKC is een uitnodigend gebouw. Helder van vorm en opzet en flexibel richting de toekomst. Het moet adaptief zijn; het kan meerdere directeuren en onderwijsvisies overleven, het staat sterk in een steeds veranderende omgeving. De schoolgebouwen in Groningen van architect Siebe Jan Bouma zijn hierin inspirerend. Gebouwen die worden gekoesterd, die niet worden gesloopt maar waar een tweede bestemming mogelijk is als een school het gebouw verlaat.

Lef en liefde

Op De Wegwijzer zijn kinderen heel graag op school, het is voor hen een tweede huis. Je hier veilig voelen is een hele belangrijke waarde voor het nieuwe gebouw. De school biedt ook ontbijt en fruit aan voor alle kinderen die daar behoefte aan hebben, zonder schaamte. Met een groot hart voor de kinderen doet De Wegwijzer dit allemaal heel goed.

Maar de school heeft ook last van beeldvorming. Een nieuw gebouw waar je met z'n allen trots op bent kan echt wat doorbreken. Architectuur kan daar aan bijdragen in de uitstraling naar de omgeving toe, een sterk ontwerp wat identiteit geeft aan de school en de plek. Binnen is er naast de lokalen ruimte voor ontspanning. De school krijgt beschikking over extra vierkante meters om hier invulling aan te geven. In de samenwerking met de buurt is het belangrijk dat het gebouw overdag helemaal domein is van de school en na schooltijd kan transformeren zodat andere buurtbewoners er ook gebruik van kunnen maken.

Ruimtelijke verkenning

Bijlage 14: Ruimtelijke verkenning voor vervangende nieuwbouw (Vector-i, maart 2024)

Voor aanvang van deze opgave is een ruimtelijke verkenning uitgevoerd. Een verkenning naar de kansen en mogelijkheden en een spiegel op de voorliggende ambitie en kaders. De studie is afgerond met een aantal modellen op basis waarvan de uitgangspunten zijn aangescherpt. De modellen moeten niet gezien als formats voor het maken van een ontwerp, als ware er een keuze tussen gemaakt moet worden. De modellen laten eerder het spectrum zien van de thema's en dilemma's die er in deze opgave te ontdekken zijn. Uit de verkenning zijn een aantal conclusies te destilleren met betrekking tot de stedenbouwkundige setting, de opzet van het gebouw, de opzet van de buitenruimte en de inpassing van het gevraagde programma. Deze onderwerpen komen in de volgende alinea's aan bod.

Opzet wijk

Selwerd kent een orthogonale opzet. De stempelstructuur vanuit de wederopbouwperiode is herkenbaar en waardevol. Voor het nieuwe IKC betekent dit enerzijds dat het belangrijk is dat het nieuwe gebouw zich hiertoe verhoudt. Het hoeft echter niet letterlijk te betekenen dat het bijvoorbeeld een orthogonaal ontwerp moet worden. De nieuwe situatie kan juist ook bestaande structuren versterken door anders te zijn, maar toch ruimtelijk en architecturaal een betekenisvolle relatie aan te gaan met de omgeving. Een school is immers een bijzonder gebouw in de uitgelijnde woonomgeving. In de kavel zit wel een hiërarchie: Het IKC richt zich primair op de Acacialaan. Het gezicht naar de straat kan het gebouw zijn, maar net zo goed ook het plein. In het vervlechten met de omgeving liggen de grootste kansen in het versterken van de huidige locatie in het raamwerk van de wijk; de structuren van groen en langzaam verkeer.

Gebouw en buitenruimte

De hoofdvorm van het gebouw en de opzet van de buitenruimte zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden in één ontwerp. Het huidige éénlaagse gebouw staat midden op de kavel, heeft meerdere entrees en de

buitenruimte ligt eromheen. Dit is een onoverzichtelijke situatie en een echt plein wordt gemist. In de nieuwe situatie is het schoolplein openbaar toegankelijk buiten schooltijden voor kinderen in de buurt. Het ontwerp moet dit mede mogelijk maken. Een gebouw met een verdieping geeft een compacter volume en daarmee een kleinere footprint zodat er meer buitenruimte en vergroening van de plek te realiseren is. Een gebaar naar de omgeving.

Balans

Naast onderwijs en opvang komt er ook een gymzaal, bij voorkeur in hetzelfde volume en niet losstaand. De opgave zal sterk bepaald worden door het vinden van een goede balans tussen de compactheid van het gebouw, de omvang van de buitenruimte en de aantrekkelijkheid van deze combinatie in stedenbouwkundige en architectonische kwaliteit. Een maximale omvang van het plein is geen doel op zich, het gaat om de beleving. Buitenruimte op een dak wordt daarbij in deze setting niet als aantrekkelijk gezien.

In het bestemmingsplan ligt nog ruimte voor extra hoogte voor de nieuwe school (binnenplanse vrijstelling). Daar kan gebruik gemaakt van worden maar zal ook vertragend zijn in het proces naar realisatie. Ook dit is onderdeel van de zoektocht naar de juiste balans.

De hoogste prioriteit ligt bij het inpassen van een gymzaal op de locatie. Sport en bewegen brengt ontspanning en dat is juist bij deze school zo ontzettend belangrijk. Daarnaast is de kwaliteit van de buitenruimte van meerwaarde voor de omgeving. Als het inpassen van de gymzaal te krap wordt en ten koste gaat van goede buitenruimte, kan de richting worden gekozen voor meer hoogte van het gebouw of het verkleinen van de zaalafmeting. De compactheid van het volume bereikt een grens wanneer het onderwijs op de begane grond te klein wordt en de gymzaal daardoor te dominant. Een cluster van vier groepen met aanverwante ruimtes is het minimale wat op de begane grond gewenst is.

Buren

De aansluiting met de omliggende burelen rondom de kavel vraagt om goede oplossingen als integraal onderdeel van het ontwerp. De stedelijke omgeving is veilig en prettig om te zijn waarbij oog is voor omwonenden. Het goed oplossen van geluid, uitzicht, inblik en daglicht spelen daar een rol, waarbij ontwerpers zich steeds bewust moeten zijn van de andere zijde van de grens.

Verkeer

Ouders gaan vaak bij brengen mee naar binnen. Het contact met de ouders is belangrijk en tot ongeveer groep 6 zal ook in de toekomst dit nog wel blijven. Dit geeft een grote druk op de ruimtebehoefte rondom de school van het halen en brengen. Daarbij hebben niet alle kinderen op deze school een fiets of kunnen ze goed fietsen. Meer zelfstandige mobiliteit is wel een speerpunt voor de toekomst. Dat kan op de fiets zijn maar ook lopen naar school moet aantrekkelijk zijn.

In de wijkvernieuwing is de verbetering van de openbare ruimte een belangrijk speerpunt. De straten rondom de school krijgen een nieuw profiel, afgestemd op de toekomstig wenselijke situatie. Uitgangspunt daarbij is dat het IKC vanuit alle vier hoeken benaderbaar is, dat de Acaciastraat fietsvriendelijk en autoluw wordt en dat er ruimte moet zijn voor kort parkeren aan de Prunusstraat. Een veilige oversteekplaats naar het speelveldje aan de andere zijde van de Prunusstraat hoort daar ook bij.